

Вяра

Наш отговор на читател, който твърди, че може да се честити на еретици

Не успяхме да намерим, в Свещените Писание и Предание, къде и кога Православен светец е поздравявал и честитил празниците на богопротивен нечестив еретик. Напротив, видяхме ясно, че е заповядано: "**не го ПОЗДРАВЯВАЙТЕ**"; защото, който го поздравява, участвува в неговите лоши дела." (2Йоан1:10,11). Виждаме още, че **светците, заедно с благочестивите царе и власти са изобличавали нечестивите, ПРОКЛИНАЛИ СА ГИ, прогонвали са ги, заточавали са ги, затваряли са ги, били са ги и дори са ги предавали НА СМЪРТ, ЧРЕЗ МОЛИТВА, МЕЧ, ОГЪН ИЛИ КАМЪНИ!**

„Не трябва да се приемат празнични дарове, изпращани от юдеи или от еретици, **НИТО ДА СЕ ПРАЗНУВА ЗАЕДНО С ТЯХ**" (Лаод. 37).

„Не се позволява **да се приемат благословения от еретици**, понеже те са повече пустословия, отколкото благословения" (Лаод. 32).

„Не мислете, че дойдох да донеса мир на земята; не мир дойдох да донеса, а меч; защото дойдох да разлъча човек от баща му, и дъщеря от майка ѝ, и снаха от свекърва ѝ. И врагове на човека са неговите домашни. Който обича баща или майка повече от Мене, не е достоен за Мене; и който обича син или дъщеря повече от Мене, не е достоен за Мене; и който не взима кръста си, а следва подире Ми, не е достоен за Мене.“ (Мат. 10:34-38). Както се уточнява по-долу в проповедта: „Тук Христос не е заповядал да не обичаме баща си и майка си, а казал да не обичаме нищо повече от Него.“ Светиите казват, че думите на Спасителя се отнасят за отношенията между верни и неверни, между християни и нечестиви безбожници, еретици (вярващи неправославно) или зловерци (принадлежащи на друга вяра). Със Своя духовен меч Той ОТСИЧА една от друга тези две части на човечеството, като ни казва да се отделим и да забравим дори и най-близките си роднини, които не вярват в Него или вярват криво и неправославно, защото те сами са избрали ада пред вечния живот и като неосъзнати служители на бесовете ще се опитват и нас да въвлекат в преизподнята.

„Всякой, който престъпва Христовото учение и не пребъдва

в него, няма Бога... Който дохожда при вас и не донася това учение, него не приемайте у дома си и **не го ПОЗДРАВЯВАЙТЕ; защото, КОЙТО ГО ПОЗДРАВЯВА, УЧАСТВУВА В НЕГОВИТЕ ЛОШИ ДЕЛА.**" (2 Йоан 1:9,10,11).

„Какво съгласие може да има между Христа и Велиара? Или какво общо има верният с неверния?" (2 Кор. 6:15)

„**Страни от еретик**, след като го посъветваш веднъж и дважд, знаейки, че **такъв човек се е извратил** и греши, като сам осъжда себе си." (Тит. 3:10-11).

„Не давайте светинята на **псетата** - казва Господ - и не хвърляйте бисера си пред **свинете** (Мат. 7:6), за да не станем съучастници в лъжливото им учение и в осъждането им."

(Преподобни Йоан Дамаскин - „Точно изложение на православната вяра." Гл.13.)

"Прелюбодеяние е - казва -, не само когато някой осквернява своята плът, **но и който постъпва подобно на езичниците, също прелюбодейства. Тъй че, ако някой постоянно в тези деяния и не се покае, избягвай го и не съжителствай с него. Ако не го сториш, И ТИ СИ СЪПРИЧАСТЕН НА НЕГОВИЯ ГРЯХ...**"

"Пастир" Свети апостол Ерм

"Не само неверни еретици, не само блудници и прелюбодеи и други, творящи подобни непотребства, **поставя под властта си ЗМЕЯТ, но и онези, които БЕЗРАЗЛИЧНО се отнасят към всички такива и встъпват в общение с тях...**" „... Защото какво общуване между правда и беззаконие?... Каква прилика между Божия храм и идолите? (2 Кор. 6:14, 16)" (Свети преподобни Теодор Студит. Добротолубие, т. 4, с. 444).

„Православните не трябва да се оскверняват с общение с еретици, но трябва да го избягват като „змийна отрова, която не нанася вреда на тялото, но очерня дълбината на душата“.

Свети Григорий Богослов, Слово 33

"Преподобният неведнъж ПРЕДУПРЕЖДАВАЛ, ЧЕ ДРУЖБАТА И БЕСЕДИТЕ С ЕРЕТИЦИ ПРИЧИНЯВАТ ВРЕДА НА ДУШАТА."

Житие на свети Антоний Велики

Господ е сравнил неподчиняващите се на Преданието, догматите и каноните с идолопоклонници „но, ако и църквата не послуша, нека ти бъде като езичник и митар“ (Мат. 18:17). Молитвите на тези, които с действията си се противят на Бога НЕ СА ПРИЕТИ. ОТКАЗАНИ СА ОТ БОГА (виж Мат. 7:21-23). РАЗКОЛНИКА И ЕРЕТИКА СА ЧУЖДИ НА СМИРЕНИЕТО, КАКТО МУ Е ЧУЖД И ДЯВОЛА, ЗА ТОВА И СА ЧУЖДИ НА СПАСЕНИЕТО, КАКТО МУ Е ЧУЖД И ДЯВОЛА... **ЕРЕСТА И РАЗКОЛА СЪДЪРЖАТ В СЕБЕ СИ ОСВЕН ТОВА И ХУЛА КЪМ СВЕТИЯ ДУХ, КОЕТО Е СМЪРТЕН ГРЯХ, КОЙТО НЕ СЕ ПРОЩАВА ОТ БОГА НИТО В ТОЗИ НИТО В БЪДЕЩИЯ ВЕК**, ако човек остане в него... ТОВА Е И ОСНОВНИЯ ИЗПИТ КОЙТО ВСЯКА ДУША ТРЯБВА ДА ПРЕМИНЕ ЗА ДА ПОЛУЧИ ВЕЧЕН ЖИВОТ – ДАЛИ ЩЕ ОСТАНЕ В ГРЕХА НА НЕПОКОРСТВОТО НА АДАМ И ЕВА ИЛИ ТОЗИ ПЪТ ЩЕ СЕ ПОКОРИ НА БОГА! НЕКА ОТНОВО ПРОЧЕТЕМ ДУМИТЕ НА ПРОРОКА: "Послушанието е по – добро от жертва... ЗАДЕТО ТИ ОТХВЪРЛИ ДУМАТА НА ГОСПОДА, ТО И ТОЙ ТЕ ОТХВЪРЛИ." (Пър. Кн. Цар. 15:22-23). "Което Църквата е установила на седемте Вселенски събора – изпълнявай! Горко ономува, който прибави една дума към това или отнеме една дума от това."

Самата философия на неосъждане и непротивене на

еретици и иновърци, представлява древна ерес на новгородските еретици, изобличена от свети Иосиф Волоцкий в неговото „Слово тринадцатое“: „Тук са

събрани свидетелства от светите книги за това, че еретикът и отстъпникът трябва не само да се осъждат, но и да се проклинат, а царете, князете и съдиите трябва да ги прашат на заточение и да ги предават на най-жестоки наказания.”

„Необходимо е **да се избягват безполезни разговори и да не се общува с пренебрегващите страха от Бога**, защото те не казват нищо полезно, не правят нищо за Господа: те не говорят нито за добродетел, нито за благоговение, нито за чистота. Техните речи са смъртна опасност, съветите им са бездната на ада, общността им е духовно унищожение.“ Св. преподобни Ефрем Сирин *„Добротолюбие за миряни“*.

Преп. Максим Исповедник:

„Не бива да се помага на еретиците в утвърждаване на техните безумни вярвания, тук трябва да бъдем резки и непримирими. Защото **аз не мога да нарека любов, а човеконенавистничество и отпадане от Божествената любов, когато някой утвърждава еретиците в техните заблуди и помага за неминуемата гибел на тези хора.**”

Свещеномъченик Иринеи Лионски:

"Свети Поликарп Смирненски казвал, че Иоан, ученикът на Господа, в Ефес като отишъл на баня и видял в нея Керинт (известен еретик), изскочил оттам, без да се окъпе, и казал: нека да бягаме, да не би да падне банята, защото в нея е врагът на истината Керинт." И самият Поликарп при среща с Маркион, който му рекъл: "Знаеш ли кой съм?", отговорил: "Зная, че си **първороден син на сатаната.**" Така са се пазили Апостолите и учениците им **дори и с думи да не общуват с някой от онези, които са изопачавали истината**, както е

казал и Павел: "Страни от еретик, след като го посъветваш веднъж и дважд, знаейки, че такъв човек се е извратил и греши, като сам осъжда себе си" (Тит. 3:10-11)"

Преподобни Теодор Студит:

"По път на езичници не ходете и в самарянски град не влизайте" (Мат. 10:5). Ние трябва да разбираме това по отношение на еретиците - да не влизаме в църквите им, нито в жилищата им. Но където е синът на мира, благочестивото семе, там да останем, там, както и преди, да приемаме храната си. Нека да се пазим от онези, които се преструват, че носят истината, от онези, които казват, че са истински ръководители, но не са такива, "като заблуждават и биват заблуждавани" (2 Тим. 3:13). - "такива справедливо са осъдени" (Рим. 3:8). Нека пазим вярата твърда и живота си непорочен, без да умаляваме и без да оскърбяваме с едното другото, а и в едното, и в другото да пребъдем цели и съвършени."

Свещеномъченик Игнатий Богоносец:

"Някои коварно носят името Христово, а междувременно вършат дела, недостойни за Бога. **От тях трябва да бягате като от диви зверове, защото това са бесни кучета, които хапят крадешком.** Трябва да се пазите от тях, защото имат неизцелим недъг. За тях има само един целител... Господ наш Иисус Христос" (3, 104)... "Който от учението Христово отхвърля дори един догмат, той се отрича от Христа" (6, писмо 30). "Че ереста е отричане от Христа, е казал св. апостол Петър във второто си послание: "И между вас ще има лъжеучители, които ще вмъкнат пагубни ереси... като се отричат от Господа, Който ги е изкупил" (2 Пет. 2:1).

Вселенската Църква винаги е смятала ереста за смъртен грях, винаги е смятала, че човек, заразен със страшния недъг на ереста, е **мъртъв по душа**, чужд на благодатта и

спасението, състои **в общение с дявола за своя погибел**. Ереста е грях на ума. Ереста е повече дяволски грях, отколкото човешки: тя е дъщеря на дявола, негово изобретение, нечестие, близко до идолопоклонството... Обикновено Отците наричат идолопоклонството нечестие, а ереста - злочестие. В идолопоклонството дяволът приема за себе си божествена чест от заслепените човеци, а чрез ереста той прави слепите човеци съучастници на своя главен грях - богохулството. Ако някой прочете внимателно "Деяния на съборите", лесно ще се убеди, че **характерът на еретиците е сатанински... Всяка ерес съдържа в себе си хула против Духа Свети**: тя или хули догмата за Светия Дух, или действието на Светия Дух, но хули непременно Светия Дух. Същност на всяка ерес е богохулството... Светите отци на Църквата винаги са учили да се пазим от еретиците...

„апостолът съветва всеки да бъде постоянен в своята длъжност, във вярата, в молитвата, в любовта, съветва да се грижим за обръщане на заблудените, да пазим себе си от еретиците, чиито душевредни нрави изобразил ясно и обявил, че тези еретици ще погинат, подобно на жителите на Содом...”

02.07 по еретическия, † 19 юни по православния календар - Св. апостол Иуда, брат Господен по плът.

"Златоуст казва още: „Възлюбени, много пъти съм ви говорил за безбожните еретици и сега ви моля **да не се обединявате с тях нито в храна, нито в питие, нито в дружба**, нито в любов, **защото постъпващият така отчуждава себе си от Христовата Църква**. Дори някой да има ангелски живот, ако се съединява с еретици с връзки на дружба или любов, той е чужд за Владиката Христа. **Както ние не можем да се наситим с любов към Христа, също тъй не можем да се наситим и с ненавистта към враговете Му. Защото и Сам Той казва: „Който не е с**

Мене, е против Мене” (Мат. 12:30)... когато еретиците започнали да прелъстяват християните, тогава свети Порфирий ги осъдил, **първо да онемаят, а после и на смърт**... когато Илиодор дошъл в църквата и започнал да върши безобразия, за да прелъсти благочестивите, **свети Лъв го извел от църквата и го изгорил с огън, после пак се върнал в църквата и извършил божествената служба**... Тъй подобава да постъпваме и ние. Защото появилите се днес еретици нанесли такава душевна вреда и толкова много православни увлекли в иудаизъм, че и броят им е неизвестен. Нека всеки православен се старае да разпознава и изкоренява тяхното лукавство, за да стане по такъв начин причастник на Небесното Царство...

В свещените правила, отнасящи се до гражданските закони за неверните и еретиците, се говори така: "Тези, които са се сподобили със свето кръщение, но са отстъпили от православната вяра и са станали еретици или са принесли жертва на елинските богове, **подлежат на смъртно наказание**. Ако иудеинът дръзне да развращава християнската вяра, **подлежи на смърт чрез отсичане на главата**. Ако манихеи или други еретици, които са станали християни, започнат след това да постъпват или разсъждават по еретически, **да бъдат посечени с меч. А такъв, който знае за това и не ги предава на наказание, също подлежи на смъртно наказание**. Ако някой военачалник или воин, или началник на община, който е длъжен да следи дали някой не постъпва или не разсъждава по еретически, узнае за еретик и не го предаде на съд, дори самият началник да е православен, той подлежи на смъртно наказание...

И защо се твърди, че не подобава да се осъжда нито еретика, нито отстъпника? От казаното се разбира, че **подобава не само да се осъждат, но и да се предават на най-жестоки наказания и при това не само еретиците и**

отстъпниците, но и не предадите ги на съд съдии

подлежат на смъртно наказание. Но ако някой каже: „Това са граждански закони, а не апостолски и не отечески писания“, то нека послуша нашия преподобен отец Никон*, който говори така за гражданските закони в своите боговдъхновени съчинения, а именно в своите послания, в двадесет и първото слово: „Светият и поклоняем Дух е вдъхновил божествените отци на светите Събори и те са установили божествените правила – изложили внушенията от Светия Дух божествени закони и словата на светите и богоносни отци и светите заповеди, изречени от устата на Самия Господ. Но божествените правила от древност били смесени с гражданските закони и определения. Така възникнала книгата Номоканон. Тази книга, в която божествените правила са се смесили с гражданските закони била съставена не случайно, но по Божий Промисъл. Защото светите отци на Вселенските и поместните събори били наставлявани от Светия и Животворящ Дух и те събрали божествените правила и закони, словата на светите отци и изреченията от Самия Господ свети Негови заповеди. И с всичко това светите отци съединили и гражданските закони. Тъй че, кой ще дръзне да раздели или похули това, което е било възприето от Светия Дух и от светите отци и се съчетава с цялото Свещено Писание?!“ Подобно на това пише и св. Атанасий Велики: „Тези, които казват, че не подобава да бъдат съдени вършещите смъртни грехове, са служители на ереста. **Но ако би било така, както те твърдят, то и праведният Ной не би осъдил нечестивия Хам да бъде роб на своите братя** (Бит. 9:20-27). **И Моисей заповядал да бъдат убити с меч три хиляди човека, които се били поклонили на телеца** (Изх. 32:25-28), а събирация дърва в събота заповядал да бъде убит с камъни (Чис. 15:32-36). Иисус Навин изтребил Ахан с целия му дом заради кражба (Иис. Нав. 7:19-26). Финеев убил Замврий заради блуд (Чис. 25:6-8). И

Самуил убил цар Агаг пред Господа (1 Цар. 15:32-33). И **Илия заклал при потока лъжливите пророци като свине** (3 Цар. 18:40-44). Елисей осъдил Гиезий за присвояване, като го наказал с проказа (Цар. 5:20-27). А Даниил осъдил блудодейните старци по Моисеевия закон и ги наказал (Дан. 13:60-62).

Свети апостол Петър, получил ключа за Царството Небесно, осъдил Ананий и жена му, които утаили част от своите доходи и те тозчас издъхнали (Деян. 5:1-11). И Павел предал на сатаната ковача Александър, Именей и Филит, за да се научат да не богохулстват (1 Тим. 1:20; 2 Тим. 2:17). **Така съдили праведните и не били осъдени, но били избрани за особено духовно служение.**” Така говори и учи св. Атанасий Велики за извършващите смъртни грехове: „**По-тежко от всеки смъртен грях е да паднеш в ерес** и да се отречеш от Христа.” Това са думите на божествения Атанасий...

И затова царете и властниците са длъжни да се грижат, щото да се наказват еретиците, въставащи срещу Христа. **Затова всички свети преподобни и богоносни наши отци, пастири и учители умолявали благочестивите царе и князе да изтребват еретиците.** Светите отци на Шестия Вселенски Събор се обърнали към благочестивия цар Юстиниан: „А ти, царю, се погрижи ето за какво: ако някакви останки от елинското или иудейското зло попаднат в зрялата пшеница, изкорени ги като плевели – да бъдат те изтръгнати и да бъде очистена църковната нива чрез горещата любов към Бога на нашите царе и властници, надминали ревнителя Финеес и поразили греха с копие”...

Тъй благоверните царе окончателно разрушили крепостта на неверните еретици със стенобойните оръдия на Вселенските Събори, в благоговеен страх, отсичайки главите на многоглавите змейове, като укрепили чистата православна

вяра, непоколебимият стълб и утвърждението на църковното благоверие. Знаейки за това и покорявайки се на молбите и поученията на светите отци, всички благочестиви царе заповядвали да се проклинат еретиците и отстъпниците, поучавайки се още от Божествените писания на Стария и Новия Завет. Защото така постъпвали пророците, праведниците и благочестивите царе и във времената на Стария Завет. Когато те виждали, че някой е отстъпил от Господа Бога Вседържителя, то едни убивали с меч, други поразявали с молитва. Тъй след молитва Моисей заповядал да бъдат посечени с меч отстъпилите от Бога Вседържителя и поклонилите се на златния телец (Изх. 32). Великият сред пророците Илия направил така, че двама петдесетника, които отстъпили от Господа Бога Вседържителя, били изгорени с божествен огън, а четиристотин човека той посякъл с меч (4 Цар. 1; 3 Цар. 18). И Иуда Макавей, виждайки, че хората са отстъпили от Господа Бога и се поклонили на идолите, заповядал всички да бъдат посечени с меч (1 Мак. 3:1-8). И **благочестивият цар Иосия така възревнувал за благочестието, че не само убивал живите, които прелъстявали хората да отстъпват от Господа Бога, но и костите на умрелите изравял, изгарял с огън и пепелта развявал на вятъра** (4 Цар. 23:16, 19, 20, 24). А във времената на Новия Завет свети **апостол Петър с молитва предал на смърт Симон влъхв - началника на ересите**. Подобно на това и **свети Иоан Богослов с молитва потопил в морето Кинопс влъхв**. Тъй и свети **апостол Филип заповядал на земята да погълне иудейския архиерей, изричащ хули срещу нашия Господ Исус Христос**. И свети апостол Павел със слово ослепил Елима влъхв, а Именей, Филит и Александър ковача предал на сатаната. И още казва този свети апостол Павел: „**Ако оня, който се е отрекъл от Моисеевия закон при двама или трима свидетели, безмилостно се наказва със смърт, колко по-**

тежко наказание, мислите, ще заслужи пък оня, който е потъпкал Сина Божий?” (Евр. 10, 28-29)...

Това показва, че повече подобава да бъдат предавани на жестоки наказания тези, които хулят Сина Божий, отколкото онези, които отхвърлят Моисеевия Закон. И свети апостол Иуда, брат Иаковов казва: „към едни бивайте милостиви с разсъждение, а други със страх спасявайте” (Иуд. 1:22-23). Следвайки тези божествени пророчески и апостолски писания и предания, **благочестивите царе и светители прашали еретиците и отстъпниците на заточение и ги предавали на жестоки наказания.** Първият велик цар - равноапостолният Константин, постановил по време на своето управление в цялото свое царство тези, които не вярват в Светата и Животворяща Троица, да бъдат наказани с най-жестока смърт, а домовете им да бъдат предадени на разграбване. И светите отци от Първия Вселенски Събор не забранили това.

Кончината на Арий

Свети Александър, патриарх Константинополски, със своята молитва направил така, че вътрешностите на Арий се разсипали. По думата на великия чудотворец Епифаний Кипърски еретикът Аетий онемял, а на седмия ден бил предаден на смърт. Благочестивият цар Маркиан осъдил на смърт еретика Диоскор, патриарх Александрийски, и не го посякъл с меч, но го изпратил на остров Ас, където никой не можел да преживее дори година и където всички умирали от жестока смърт под действието на смъртоносни ветрове. Там **Диоскор и всички негови съмишленици издъхнали в ужасни мъчения.** И светите отци от Четвъртия Вселенски събор не препятствали това. **Благочестивият цар Юстиниан отсякъл главата на епарха Аддус и воеводата Елевтерий - поборника на ереста,** а великият чудотворец Евтихий, патриарх Цариградски, не препятствал това. **Великият цар Ираклий заповядал да се убиват иудеите, не желаещи да се кръстят, и множеството патриарси, светители и преподобни, живели по това време не препятствали това.** Свети Теодор, епископ Едески със своето слово **направил да онемее иудеина, произнасящ хула срещу нашия Господ Иисус Христос,** а след това помолил вавилонския цар да изпрати воини в Едеса и той заповядал да изгонят от града всички еретици и да отнемат богатството им, а на други да им отрежат езиците, и свети Теодор не препятствал това.

Света царица Теодора и синът ѝ Михаил изпратили на заточение еретика Аний [има се пред вид Иоан VII Граматик, патриарх Константинополски (836–842), иконоборец, наречен Ианний по името на един от противниците на пророк Моисей (срв. 2 Тим. 3:8, където апостол Павел се опира на иудейското предание – рус. ред.)] и заповядали да бъде разпнат и бит с бичове. И блаженият патриарх Методий и много преподобни отци и изповедници не препятствали това. И свети Лъв

Катански направил тъй, щото еретикът Илиодор бил изгорен с огън. Светите пророци и праведници от Стария Завет едни отстъпници от Господа Бога предавали на смърт с молитва и с благодатта, дадена им от Бога, други убивали с оръжие и предавали на жестоки наказания. **В Новия Завет светите апостоли и преподобните и богоносни отци не убивали еретиците и отстъпниците с оръжие, но ги предавали на смърт и жестоки наказания чрез своите молитви и силата, дадена им от Всесилния и Животворящ Дух.**

Някой може да каже, че едно е да предаваш на смърт с помощта на молитва, а друго – да убиваш осъдени на смърт с помощта на оръжие. На това ще отговорим така: то е едно и също – да предадеш на смърт с помощта на молитва или да убиеш виновния с помощта на оръжие. И ако не би следвало да се предават еретиците и отстъпниците на смърт и наказания, то светите апостоли, божествените светители и преподобните наши отци не биха убивали с молитва и със силата, дадена им от Бога, защото **смъртта от молитва е по-страшна от смъртта от оръжие**. Защото ако смъртта е вследствие на молитва, то съвършено ясно е, че **виновният е осъден на смърт от Самия Бог: „Страшно е да попадне човек в ръцете на живия Бог!”** (Евр. 10:31)... Ако не подобава монасите да осъждат нито еретик, нито отстъпник, то как тогава преп. Антоний Велики ги осъждал? Защото той казвал, че словата на еретиците са по-страшни от змийска отрова, и нареждал на своите ученици да нямат никакво общение с мелетианите, арианите или с други еретици. И светият изповедник Пафнутий, който бил на Първия Вселенски Събор, заедно със светите отци осъдил Арий на заточение. А преп. Пахомий Велики винаги осъждал еретиците и казвал, че встъпващият в общение с еретици и четящият писанията на Ориген, Мелетий, Арий и другите еретици слиза на дъното на ада. Също и Макарий Велики напуснал пустинята, за да осъди еретика и да прекрати разпространяването на неговата ерес...

И преп. Ефрем Сирин, като чул, че се умножават еретическите мъдрувания на Аполинарий, оставил пустинята и дошъл в Константинопол, и **не само осъдил Аполинарий, но и го предал на зла смърт със своето благоразсъдително изкуство**. Дивният Исаакий Далматски се поселил в пустинята от младенческите си години, но когато чул, че Валент разпространява ариевата ерес, дошъл във Византия и **не само осъдил Валент, но и го предал на огън**. И свети Василий Велики живеел в Понт, пребивавайки в безмълвие заедно със свети Григорий Богослов. Но когато те чули за множеството еретици, които дошли в Кесария, оставили своите жилища и се отправили там, като останали, докато не **прогонили всички еретици**. Също и великият Евтимий, макар сам да не бил на Третия Вселенски Събор, изпратил там своите ученици, **като им заповядал да осъждат и проклинат еретиците**. Свети Авксентий, който поради дълбока старост и велики трудове не успял да отиде на Събора на светите отци, когато те се събрали да осъдят ереста на Несторий, **заповядал да доведат двойка волове и да го откарат на Събора, за да осъди и прокълне еретиците**. Точно тъй и свети Даниил Стълпник, който не можел да ходи, вследствие на голяма немощ, **заповядал на хората да го заведат на Събора на светите отци, за да прокълне и осъди еретиците**... По подобен начин постъпил и свети Сава Освещени: виждайки, че се умножава ереста на Севир, той се отправил от Иерусалим за Константинопол при цар Атанасий **и го молил да осъди и прокълне еретиците**. Великият Теодосий, виждайки, че Севировата ерес се разпространява, оставил манастира, излязъл от пустинята и обходил села и градове, за да утвърди верните, да осъди и посрами еретиците. След това събрал монасите, отишъл в Иерусалим със Сава Освещени и двамата влезли в църква, а след тях вървели учениците им, които били множество монаси – около десет хиляди. И Теодосий Велики и Сава Освещени излезли на амвона, осъдили и проклели Севир

и всички еретици. Така било и на Шестия Събор: вместо Александрийския патриарх пристигнал монах Петър със светите отци и осъдил еретиците. Така постъпила и светата мъченица девица Теодосия, която се родила по обещанието на света мъченица Анастасия. На седем години била постригана в иночески чин и оттогава неотлъчно пребивавала в манастира. Чувайки, че цар Лъв Исаврянин изпратил своя спатарий да разбие иконата на Владиката Христа, изобразена на медните градски порти, света Теодосия побързала към мястото и виждайки, че спатарият три пъти ударил с брадва по образа на Христа, **веднага бутнала стълбата, на която той се бил качил на земята и го предала на жестока смърт**. След това заедно с другите монахини се отправили в патриаршията и **пребили с камъни иконобореца - патриарх Атанасий**, и тук светата била убита от злочестивия цар заради иконата на нашия Господ Иисус Христос.

*Света Теодосия. Икона.
Византия. XIII век. Манастир св.
Екатерина в Синай (Египет)*

А за да не каже някой, че Христовата мъченица Теодосия е направила това не по божествено повеление, като със свои ръце предала човека на смърт, за това Преблагият Владика след смъртта ѝ я прославил с множество чудеса и дивни знамения, а тялото ѝ се съхранило цяло и нетленно, за да може всички идващи на гроба ѝ да получават изцеление от всякакви недъзи. И светите божествени отци я почели с песни и похвали, канони и тропари, и наравно с великите Христови мъченици заповядали паметта ѝ да се празнува през май, на двадесет и деветия ден (датата е по църковния календар, което отговаря на 11.06 по светския - [11.06 по еретическия, † 29 май по православния календар - Св. преподобномъченица Теодосия.](#))

По-късно заедно със светата царица Теодора и с благочестивия цар Михаил се събрали светите и велики постници и чудотворци: великият Иоаникий, Арсакий, Исакий и Теофан изповедник и още много други, които изоставили манастирите и пустините и дошли в града, за да осъдят и прокълнат еретиците. А и на всички Вселенски и поместни събори идвали монаси, оставяйки манастирите и пустините и стичайки се в градовете. Тъй и князете, и военачалниците, и простите люде, мъже и жени – всички православни християни, заедно със светителите и свещениците осъждали еретиците. И под действието на Светия и Животворящ Дух били написани божествените правила. Освен това **към божествените правила добавили граждански закони, повеляващи еретиците не само да се осъждат, но и да се проклинат и да се предават на жестоки наказания.** От всичко това е съвършено ясно и понятно за всички хора, че и на светителите, и на свещениците, и на монасите, и на простите хора – на всички подобава да осъждат и проклинат еретиците и отстъпниците, а царете, князете и светските съдии подобава да ги пращат на заточение и да ги предават на най-

жестоки наказания, когато еретиците се опитват да
съблазняват вярващите. Богу нашему слава сега и винаги и во
веки веков. Амин."

*Свети преп. Иосиф Волоцкий - "Просветитель. Слово
тринадцатое"*

{{_LINK1_}}